

Sygn. akt: III AUa 1361/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSO del. Beata Michalska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o przeliczenie emerytury,

na skutek apelacji J. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 17 czerwca 2013 r., sygn. akt: VIII U 724/13,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1361/13

UZASADNIENIE

J. R. odwołał się w dniu 25 lutego 2013r. od decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z 15 lutego 2013r. odmawiającej mu prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 114 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) . Wnioskodawca domagał się uwzględnienia przy ustaleniu podstawy wymiaru emerytury , obliczonej z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, wynagrodzeń z lat 1970-1977 z tytułu zatrudnienia w (...)" . Na potwierdzenie wysokości osiąganych zarobków w spornym okresie przedstawił dowód z przesłuchania świadków, pracowników ww. spółdzielni.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, ponieważ odwołujący się nie przedstawił żadnych nowych okoliczności ani dowodów uzasadniających ponowny wniosek o przeliczenie emerytury . Nadto organ rentowy wywodził, że za sporne lata 1970-1977 uwzględniono wynagrodzenie minimalne w j.g.u., gdyż przedstawione dokumenty płacowe nie były wiarygodne. Zarobki za ww. okres zostały wpisane na odwrocie karty wynagrodzeń za 1988r. bez adnotacji , kto poczynił te zapisy.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 17 czerwca 2013 r. , VIII U 724/13 , oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

J. R., ur. (...), pobiera od 17 lipca 2005r. emeryturę przyznaną decyzją ZUS z 13 lipca 2005r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS przyjął podstawę wymiaru renty, przyznanej decyzją z 3 maja 1993r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wynosi 155,01% . Wyrokiem z 13 grudnia 2007r., w sprawie VIII U 1593/05, Sąd Okręgowy w Łodzi prawomocnie oddalił odwołanie wnioskodawcy od ww. decyzji z 13 lipca 2005r. dotyczące wysokości świadczenia. Jak ustalił Sąd (...) instancji, wnioskodawca w okresie od 6 marca 1970r. do 31 marca 1988r. pracował w (...)w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy jako cykliniarz parkietów. Wnioskodawca przedstawił karty wynagrodzeń osiągniętych w ww. spółdzielni z lat 1978-1988. Wg ustaleń Sądu Okręgowego, w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) wnioskodawca uzyskiwał wynagrodzenie w systemie akordowym , zależne od metra kwadratowego powierzchni wycyklinowanej i polakierowanej. Jak podkreślił Sąd Okręgowy, brak dowodów potwierdzających wartość zleconych Spółdzielni prac oraz rozmiar wykonanych usług przez cykliniarzy , brak potwierdzenia powierzchni wyczyszczonej, wycyklinowanej lub polakierowanej przez wnioskodawcę , a przesłuchani świadkowie nie pamiętają wysokości wynagrodzeń wnioskodawca w spornych latach 1970-1977.

W dniu 5 września 2005r. wnioskodawca wniósł o przeliczenie emerytury, załączając zaświadczenie wystawione przez Archiwum (...) spółkę z o.o. w Ł. z 26 sierpnia 2005r. wskazujące wynagrodzenia z lat 1970-1977 z informacją, że ustaleń dokonano w oparciu o akta osobowej wnioskodawcy . Na odwrocie karty wynagrodzenia za 1988r. znajduje się zapis : w rubryce 1 „okres rozrachunkowy” lata 1970- do 1977 oraz wpis przy datach rocznych kwot. Zapisy te nie zostały opatrzone podpisem ani datą , brak informacji, w oparciu o jakie dokumenty źródłowe je sporządzono , brak również wskazania, jakie składniki wynagrodzenia składają się na kwoty przypisane do danego roku. Decyzją z 22 listopada 2005r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1970-1977r. Jak ustalił Sąd Okręgowy, w dniu 11 lutego 2013. wnioskodawca ponownie złożył w ZUS wniosek o przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1970-1977 na podstawie zeznań świadków: S. B., C. P., H. P., J. J..

Decyzją z 15 lutego 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. odmówił ponownego obliczenia wysokości emerytury. Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się dokumentach załączonych do akt sprawy, zawartych w aktach rentowych, zeznaniach świadków: S. B. , C. P. , H. P. , J. J. oraz wnioskodawcy. Sąd dał wiarę świadkom, że nie pamiętają faktycznych zarobków wnioskodawcy z lat 1970-1977r., gdyż upłynęło ponad 40 lat . Sąd Okręgowy podkreślił, że świadkowie i wnioskodawca zeznali ,iż wynagrodzenie cykliniarzy zależało od powierzchni wyczyszczonej, wycyklinowanej lub polakierowanej, a brak dowodów, jakie zlecenia realizowała Spółdzielnia , zarówno w aspekcie ilościowym, jak i wartościowym . Dlatego w ocenie Sądu Okręgowego, brak możliwości uwzględnienia wynagrodzeń z lat 1978-1988 do przedziału czasu 1970-1977.

Sąd Okręgowy powołał § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10 poz. 49 z późn.zm) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty są dla pracowników - zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez ZUS albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków. Jak wyjaśnił Sąd Okręgowy, reguły te nie obowiązują w postępowaniu sądowym i dlatego przeprowadzono postępowanie dowodowe z zeznań świadków w celu ustalenia, jakie faktycznie wynagrodzenia uzyskiwał wnioskodawca w latach 1970-1977r.

Sąd Okręgowy wskazał na treść art.111 ust. 1 pkt 2 i 3 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 21 ust. 1 i 2, w myśl którego podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy stanowi:

- podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty , z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5 , albo

- podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15.

Uznając zaskarżoną decyzję ZUS za prawidłową, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku wniósł J. R., zaskarżając wyrok w całości. Podniósł, iż powołani przez niego świadkowie czyli: S. B., C. P., H. P. i J. J. zeznali, iż w latach 70-tych zarobki cykliniarzy sięgały 200% średniej krajowej, co nie zostało uwzględnione w ustaleniach Sądu (...) instancji. Apelujący podkreślił, że ww. świadkowie potwierdzili fakt wykonywania pracy na stanowisku cykliniarza w spornym okresie i że średnia krajowa wynosiła wówczas około 200%. Ponieważ zachowały się dokumenty płacowe z lat 1978-1987, wniósł o uśrednienie tych zarobków i doliczenie ich do lat 1970-1977 oraz wyliczenie wysokości emerytury z uwzględnieniem zarobków z dwudziestu lat kalendarzowych lub ewentualnie z dziesięciu lat z okresu pobierania renty. Przy czym wniósł o wyliczenie podstawy wymiaru renty w oparciu o dokumenty płacowe z lat 1978-1979-1980-1981. Dodatkowo apelujący zauważył, że Sąd (...) instancji nie uwzględnił faktu odznaczenia go za dobre wyniki w pracy. Wniósł o uwzględnienie apelacji i „pozytywne rozpatrzenie sprawy”.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawcy nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy określić, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres postępowania wyznacza treść zaskarżonej decyzji. W niniejszej sprawie odwołanie dotyczyło decyzji z 15 lutego 2013r. odmawiającej J. R. prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 114 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.). Zgodnie z art.114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Istnieje możliwość dokonania ponownej oceny uprawnień przez organ rentowy czy odwoławczy w stanie, gdy przedłożone zostaną nowe dowody lub zostaną ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, a ujawnione dopiero po jej uprawomocnieniu się. Ocena zasadności wniosku o ponowne ustalenie prawa do świadczenia musi więc prowadzić do ustalenia zarówno dowodów czy też okoliczności posiadających przymiot nowości i ujawnionych dopiero po wydaniu uprzedniego wyroku sądowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 września 2013r., III AUa 2146/12). W niniejszej sprawie decyzją z 13 lipca 2005r. ZUS przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, przyjmując do ustalenia jej wysokości podstawę wymiaru renty obliczonej z 4 lat kalendarzowych 1980-1983 (155,01%). Decyzja ta była przedmiotem oceny przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie VIII U 1593/05. Wyrokiem z 13 grudnia 2007r. oddalono odwołanie. Sąd Okręgowy badał zasadność żądania wyliczenia podstawy wymiaru emerytury przy uwzględnieniu wynagrodzenia z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, w tym wynagrodzeń osiągniętych w latach 1970-1977 w Spółdzielni (...) w Ł.. Jak wynika z treści uzasadnienia tego wyroku, przedmiotem oceny Sądu było m.in. zaświadczenie wystawione przez archiwum (...) poświadczające wysokość wynagrodzeń za lata 1970-1977 i karta wynagrodzeń za 1988r., na odwrocie której dokonano zapisu rocznych wynagrodzeń za ww. lata. W ocenie Sądu, rozpatrującego odwołanie od decyzji emerytalnej, wnioskodawca nie wykazał wysokości zarobków za sporne lata. Tym samym odmówiono wiarygodności powołanym dokumentom. Dodatkowo w sprawie VIIIU 1593/05 Sąd ustalił też, że hipotetycznie wyliczona wysokość emerytury z 20 lat kalendarzowych przy przyjęciu 15 lat z wykazanymi zarobkami, w tym z lat 1978-1988, oraz za brakujące 5 lat z wynagrodzeniem minimalnym z wyliczonym wskaźnikiem 96,36% byłaby niższa od otrzymywanej (uzasadnienie wyroku – k.95 akt VIII U 1593). Dla porządku warto dodać, że po wydaniu prawomocnego wyroku z 13 grudnia 2007r. decyzją z 6 grudnia 2007r. przeliczono wnioskodawcy emeryturę, podwyższając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru do 159,02% w związku z korektą wynagrodzenia za 1980r. (uwzględnienie dodatkowo nagrody jubileuszowej). Ponadto kolejnymi decyzjami 29 stycznia 2009r., 7 sierpnia 2009r. odmówiono ponownego przeliczenia świadczenia. We wniosku z 11 lutego 2013r., który zainicjował niniejsze postępowanie, J. R. ponownie domagał się przeliczenia emerytury z uwzględnieniem zarobków z lat 1970-1992, przy czym co do wysokości zarobków

za lata 1970-1977 powołał nowe dowody w postaci zeznań czterech świadków . W konsekwencji ,zgodnie z treścią art.114 ust.1 cyt. ustawy, zakres niniejszego postępowania jest ograniczony do oceny, czy wspomniane nowe dowody mają wpływ na wysokość emerytury. Ponadto ponieważ wnioskodawca domagał się ustalenia podstawy wymiaru emerytury na nowo, Sąd (...) instancji prawidłowo powołał też w podstawie rozstrzygnięcia art.111 ust.1 cyt. ustawy. Sąd Apelacyjny podziela ocenę dowodów, dokonaną przez Sąd (...) instancji. Przesłuchani w sprawie świadkowie nie podali żadnych istotnych informacji na okoliczność wysokości osiągniętych przez stronę zarobków w spornych latach 1970-1977. Przede wszystkim świadkowie potwierdzili, że wynagrodzenie wnioskodawcy w tamtym okresie nie miało charakteru stałego, było akordowe, liczone od ilości metrów wycyklinowanego parkietu . Nie ma przy tym żadnych danych potwierdzających ilość pracy wykonanej przez wnioskodawcę oraz kwoty za metr. Słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, że po 40 latach nie można oczekiwać od świadków wiarygodnej wiedzy na temat wysokości zarobków osiągniętych przez stronę. Argumentacja apelującego, że świadkowie potwierdzili zasadę, tj. że zarobki cykliniarzy w tamtym okresie osiągały 200% średniej pensji krajowej nie może mieć decydującego znaczenia dla ustalenia w sposób niewątpliwy wysokości jego zarobków. Nie ma też podstaw prawnych do obliczenia, jak żąda skarżący, wysokości zarobków za sporne lata przez „uśrednienie” zarobków osiągniętych w latach późniejszych 1978-1988.

Na marginesie tylko należy dodać , że żądanie wyliczenia emerytury z podstawy wymiaru renty obliczonej na nowo z innych 4 kolejnych lat kalendarzowych – 1978-1981 (obecnie 1980-1983) nie było objęte treścią zaskarżonej decyzji , jak też pozostaje w sprzeczności z obowiązującym w dacie złożenia wniosku o rentę (25 marca 1993r.) art. 7 ust.1 pkt 2 ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1991r., Nr104, poz. 450). Zgodnie z powołanym przepisem, podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 5 i 6, z uwzględnieniem art. 8 i 9, przeciętna, zwaloryzowana kwota wynagrodzenia lub dochodu, która stanowiła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego, w okresie kolejnych 4 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 13 lat kalendarzowych, jeżeli wniosek o świadczenie zostanie zgłoszony do dnia 31 grudnia 1993r., z zastrzeżeniem ust. 3 i 4. A zatem przedział czasowy wyznaczony przez ustawodawcę zamyka się w latach 1980-1992, mając na uwadze datę złożenia wniosku o rentę i stąd żądanie wyliczenia podstawy wymiaru renty w oparciu o przepisy ww. ustawy nie może obejmować zarobków za lata 1978-1979, jako wykraczających poza ten okres.

W rezultacie wszystkich powyższych rozważań uznano, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu i oparty został na niewadliwych ustaleniach faktycznych, a wywiedziona przez wnioskodawcę apelacja nie zawierała uzasadnionych zarzutów i podlegała oddaleniu na podstawie art.385 k.p.c.